KDYŽ ŽIVOT SKONČÍ: SMUTEK, PAMĚŤ A NADĚJE

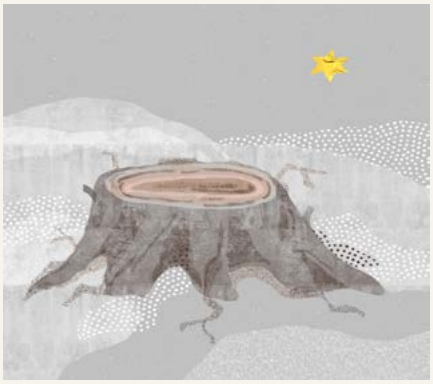

Ilustrace: Eva Drančáková

Cíl hodiny

Děti rozliší běžný konec od smrti živého tvora, uslyší přesná slova o smrti, poznají různé podoby truchlení a hledají konkrétní podobu blízkosti a naděje.

Pomůcky

Provaz, obraz pařezu, tři modelové situace, tři papíry A3, fixy, papírové hvězdy.

ZAČÁTEK A KONEC

Bezpečný vstup

Učitel/ka vezme do ruky lano, pojmenuje, že má začátek a konec, příp. konec a začátek a pošle ho po kruhu s otázkou, co všechno má svůj začátek a konec, např. knížka, video, rohlík, škola, den apod.
Začínáme u věcí a dějů, ne u osobních ztrát.

DÍVÁME SE: PAŘEZ

Pozorování a text

Děti obraz chvíli pozorují.

Co tady skončilo? Co zůstalo ze stromu? Co už strom nemůže? Co lze poznat z letokruhů? Co po něm může dál sloužit?

Učitel přečte Františkovu větu o „sestře smrti těla“. Slovo sestra neznamená, že smrt je příjemná nebo že se jí nesmíme bát. Připomíná, že konečnost patří k lidskému životu a nikdo se jí nemůže vyhnout.

MLUVÍME O SMRTI

Co znamená zemřít

Když člověk nebo zvíře zemře, jeho tělo přestane fungovat: nedýchá, necítí a nemůže se znovu probudit. Proto smrt nepopisujeme jako dlouhý spánek nebo cestu.

Můžeme cítit smutek, strach, zlost, úlevu, zmatek nebo chvíli nic. Pocity se mohou měnit. Žádný z nich není povinný ani špatný.

Učitel/ka může říct: „O smrti nevíme všechno. Když něco nevím, řeknu to. Můžeme o tom přemýšlet spolu.“

PRACUJEME SPOLEČNĚ

Děti se rozdělí do skupin. Každá má čtenáře, zapisovatele, hlídače času a mluvčího. Pracují pouze s modelovou situací.

HLEDÁME, CO POMÁHÁ

MODELOVÉ SITUACE

Skupinová práce

Adamův dědeček zemřel. Mladší sourozenec se ptá, zda se probudí. Napiš dvě pravdivé věty, které mu odpovíš, a jednu věc, kterou poctivě nevíš.

Ele zemřel pes. Pláče. Co jí mohou spolužáci nabídnout? Co by ji mohlo zranit? Co by jí mohlo pomoci?

Nevhodné věty:

„Neplač.“

„Musíš být statečný/á.“

„Čas všechno zahojí.“

„Bůh si ho vzal, protože ho potřeboval.“

SDÍLÍME A TŘÍDÍME

Blízkost – paměť naděje

Mluvčí představí nejvýše tři myšlenky. Učitel je zapisuje pod čtyři slova. Společně zkoumají: Je věta pravdivá? Neurčuje druhému, co má cítit? Nabízí konkrétní pomoc? Nechává prostor pro otázky?

CO ZNAMENÁ NADĚJE

Věkově přiměřené vysvětlení

Naděje neříká, že smrt nebolí ani že známe odpověď na každé „proč“. Znamená, že v bolesti nemusíme zůstat sami, můžeme vzpomínat, prosit o pomoc a být si nablízku.

Křesťané věří, že zemřelý člověk není pro Boha ztracený a že smrt není poslední slovo. Této důvěře říkáme naděje na vzkříšení. Nevíme, jak život u Boha vypadá.

ZÁVĚR

Hvězda, kterou nesu

Každé dítě dostane papírovou hvězdu. Může napsat jedno slovo, které by nabídlo člověku v zármutku: „jsem tady“, „vzpomínám“, „pomohu“, „můžeš mlčet“ nebo vlastní větu. Hvězdy položíme kolem obrazu.

„Bože, buď blízko lidem, kterým někdo chybí. Pomáhej nám být jim nablízku. Uč nás důvěřovat, že žádný člověk pro tebe není ztracený.“